

Niemand wist precies hoe oud Oma Clara was. En wie het durfde te vragen, kreeg steevast als antwoord:

“Oud genoeg om beter te weten, jong genoeg om het toch te doen.”

Ze woonde in een huis dat veel weg had van een decorstuk uit een film: een torentje, hoge ramen, allerlei gekke verzamelingen en een keuken waar het altijd naar koekjes en vanille rook. In de tuin stond een volière, een groot vogelhuis uit de tijd van haar vader — een man die dacht dat vogeltjes in een kooi hoorden.

De dag dat Oma Clara het huis erfde, had ze de deur van die volière opengezet, uit pure rebellie. Vogels horen vrij te zijn. De vogels vlogen ook weg, maar kwamen na enkele dagen allemaal weer terug.

“Vrijheid smaakt het best, wanneer je ook kan thuiskomen,” zei ze daarover altijd.

Ze was niet het soort oma dat sokken breide.

Oma Clara geurde naar patchouli, droeg schoenen met glitterzolen, juwelen die rinkelden als ze te hard lachte en lippenstift die nét iets te rood was voor haar leeftijd. Ze dronk bij het afwassen steevast een glas rode wijn — “goed voor de bloedsomloop” — en was de enige zeventiger in het dorp die de postbode begroette met:

“Salut, schone vent!”

Voor de buitenwereld was zij Clara, de excentrieke maar charmante weduwe van het grote huis met het torentje. Voor haar vijf kleinkinderen — Ava, Anna, Thomas, Linde en Marthe — was zij Nona Volière.

Volwassenen vonden haar vermoeiend; de kinderen vonden haar magisch. Zelf vond ze dat een prima balans.

Elke kerst deed ze iets onverwachts.

Een jaar had ze geprobeerd om een zingende kerstpudding in elkaar te knutselen; een ander jaar had ze zelf sneeuw gemaakt van gemalen eierschalen en haarspray — wat eindigde in iets dat weken later nog in de gordijnen hing.

Maar dit jaar wou ze dat het anders was. Minder gekkigheid. Iets wat de kinderen zou doen stilstaan en nadenken.

In de week voor kerst kreeg ze een briljant idee, terwijl buiten de eerste sneeuw aarzelend viel, nam ze vijf gouden sleutels uit een oud kistje.

Ze ging aan tafel zitten en schreef — in haar sierlijkste handschrift — aan elk kleinkind dezelfde korte brief:

Dit is een vroeg kerstcadeau.

De vogel mag je houden of weer vrijlaten — ik laat de keuze bij jou.

*De sleutel brengt geluk. Zoek uit waar hij op past,
en breng dat én de sleutel mee naar het feest op kerstavond.*

Kus,

Nona Volière

Toen ze daarmee klaar was, haalde ze vijf vogelkooitjes uit de kelder, zette de keukendeur wagenwijd open, legde een plaat op, en draaide de volumeknop open — luid genoeg om de lucht te laten trillen.

Op dat moment gebeurde er iets bijzonders.

Eén voor één kwamen de vogels aangevladderd. Een groenling, een boomklever, het roodborstje, een treuzelende pimpelmees en tenslotte de kleinste van allemaal, het goudhaantje.

“Ik hoef jullie nooit te vangen,” glimlachte ze. “Jullie komen vanzelf.”

De vogels bleven stilzitten, en voorzichtig — zonder haast — zette ze hen één voor één in hun kooitje, gaf elk een touwtje met daaraan een gouden sleutel en stak de brief erbij. Terwijl ze de kooitjes in prachtige dozen met geperforeerde deksels plaatste, mompelde ze zacht:

“Geen zorgen, schatjes. Het is maar voor even.”

Daar stonden ze: vijf dozen, vijf kleurige linten, vijf kleine geheimen. Een uurtje later belde de pakjesdienst van het postkantoor aan.

“Een spoedverzending,” zei ze. “Het is van levensbelang dat de dozen vandaag nog bezorgd worden!”

En zo rolde nog diezelfde middag een klein wonder van logistiek door het land: vijf bestelwagens en evenveel postbodes met rode neuzen en koude vingers, en achterin — dozen die zacht tjepten bij elke hobbel van de weg.

Ava kreeg haar doos het eerst.
Ze was net bezig haar examen kunstgeschiedenis voor te bereiden — wat betekende: koffie, samenvattingen en een kleine paniekaanval. Ze pakte het voorzichtig uit, en toen ze het kooitje zag, zuchtte ze — half vertederd, half onrustig.

Een groenling. Haar lievelingsvogel.
“O, Nona... wat heb je nu weer uitgestoken?” zuchtte ze, en ze plaatste de kooi op haar bureau.

Daarna las ze de brief drie keer, alsof er tussen de regels een geheime boodschap verborgen zat.

“De sleutel brengt geluk,” mompelde ze. “Wat bedoelt ze daar nu mee?”

Ze dacht aan haar examens, haar toekomst, haar eindwerk.

Een half uur later, aan de andere kant van de stad, kreeg Anna haar pakje.
Ze lag op bed te schrijven aan iets wat misschien ooit een roman zou worden.
Ze opende verstrooid de doos — en liet bijna haar boomklever ontsnappen.
De vogel keek haar aan, brutaal en nieuwsgierig tegelijk.

Anna lachte luidop. “Nona, je bent een genie of gek. Waarschijnlijk allebei.”
Ze las de brief hardop voor aan haar kat, vond het poëtisch maar ook een beetje verdacht.

Toen prikte ze hem op haar prikbord, tussen songteksten en bioscooptickets.

“Zoek uit waar hij op past...” zei ze. “Wat als hij nergens op past?”
“Dan is dat waarschijnlijk de bedoeling,” antwoordde ze zichzelf.

Thomas vond zijn pakje op de keukentafel en dacht aanvankelijk dat zijn moeder iets online besteld had. Maar toen hij het openmaakte en een roodborstje zag zitten, hield hij het kooitje op ooghoogte en mompelde:
“Wat is dit nu weer, Nona?”

Later die avond las hij de brief luidop voor aan zijn ouders, die van het lachen bijna met hun koffie morsten.

“Ze is echt niet te stoppen, hè?” zei zijn vader.

“Zolang ze geen drones begint te sturen, laat ik haar doen,” zei zijn moeder.

Thomas lachte en stak de sleutel in zijn broekzak. Voor het geval dat.

Linde was de buurvrouw aan het helpen toen de pakjesdienst kwam. Ze wilde het eigenlijk weigeren — “Ik heb niets besteld” — maar toen ze het handschrift zag, nam ze het gretig aan.

Binnenin zat een pimpelmees, alert en schattig tegelijk.

Linde glimlachte bij het lezen van de brief. Ze had een zwak voor oma's raadsels. Dus ja, ze zou het spel meespelen.

Ze keek naar de sleutel, draaide hem tussen haar vingers en voelde iets als verwachting — een tinteling die ze niet meteen kon plaatsen.

Marthe, de jongste, kreeg haar pakje als laatste. Om een of andere reden wist ze onmiddellijk dat het iets van Nona Volière was. Ze tilde het deksel op, en daar zat hij — het goudhaantje, het kleinste vogeltje van Europa.

Ze glimlachte.

De brief las ze niet één keer maar zeker tien keer, keek het goudhaantje vertwijfeld aan en mompelde hoofdschuddend:
“Dit klinkt als huiswerk met kerst.”

Op datzelfde moment schonk Nona Volière zichzelf een glas wijn in, leunde achterover en zei:
“Zo. Laat de proef beginnen.”

De volgende ochtend namen alle kinderen een beslissing over de vogels. Marthe hield het deurtje open zonder iets te zeggen — het goudhaantje sprong op, schoot naar buiten, maakte een sierlijke boog door de lucht en was weg.

Anna deed het met een kleine ceremonie, inclusief een kaars en een spreuk die ze zelf had verzonnen, terwijl de boomklever luidruchtig afscheid nam.

Linde deed het instinctief, zonder twijfel.

Thomas liep op zijn sokken naar buiten en zette het roodborstje uit “wetenschappelijke nieuwsgierigheid — en om te testen of het nog wist waar het woonde” — op de vensterbank.

Ava twijfelde uiteindelijk het langst, maar zette toch, na het ontbijt, het kooitje voor het raam en opende het deurtje. De groenling keek haar aan, bleef nog even zitten en vloog toen weg.

Eén dag later, net voor het middaguur, zag Nona vanuit het keukenraam dat er weer beweging was bij de volière. Eerst één, dan twee, toen allemaal.

De groenling, de boomklever, het roodborstje, de pimpelmees en het kleine goudhaantje zaten weer op hun vertrouwde plek, alsof ze nooit weg waren geweest.

Nona glimlachte breed.

“Kijk eens aan,” zei ze zacht. “Op tijd thuis voor het middageten.”

De vijf kleine schavuiten zaten met schuine kopjes bij hun lege voederbakjes.

“Serieus?” lachte ze. “Jullie konden blijkbaar nog geen dag zonder roomservice.”

Ze gooide wat zaad in hun bakjes, schudde haar hoofd en voegde er droog aan toe: “Net kinderen. Grootse plannen, maar toch altijd terug voor het eten.”

Toen ze wat later met een kopje koffie aan de keukentafel zat, nam ze haar telefoon en tikte een kort bericht in de familiechat: “Vogels weer thuis. Duimpje!”

Tegelijk trilden ergens vijf telefoons en tussen de glimlachjes en oogrollen, wisten ze allemaal: Nona hield alles in de gaten!

Na de ontvangst van de sleutels werd er ten huize van de kinderen nog wel gewerkt en gestudeerd, maar tegelijk werden de sleutels uitgetest op alles wat ook maar een slot had.

Er volgden zoektochten door zolders en garages.
Er werden kelders uitgekamd en oude meubels herontdekt.

Reiskoffers, muziekdozen en sieradenkistjes — niets ontsnapte aan hun aandacht. Linde had de hare uitgetest op een oude kast van haar overgrootmoeder en zwoer dat ze iets had horen klikken.
Maar het slot van de lade bewoog geen vin.

Thomas, die verklaard had rationeel te blijven en niet mee te doen aan dit gekke circus, werd tot groot jolijt van de anderen halverwege de week met een zaklamp in de kelder betrappt.

Er werd onderling druk getelefoneerd, gefacetimeed, gelachen, gevloekt.
Men zocht zelfs achter schilderijen naar een geheime doorgang.

Niets.

Hun ouders keken, met een mengeling van vertedering en lichte paniek, geamuseerd toe. Ze sloten onderling zelfs een weddenschap af, over wie het eerst zou opgeven.
Niemand gaf op, maar gaandeweg slonk hun hoop.

Tegen kerstavond hadden de kinderen maar één conclusie:
de sleutels waren ouderwets, te mooi om nep te zijn, en tegelijk te vreemd om nuttig te lijken. Desondanks droegen ze alle vijf de sleutel bij zich — niet omdat ze er nog iets van verwachtten, maar omdat het, vreemd genoeg, goed voelde om hem niet kwijt te raken.

Zo vertrokken ze op kerstavond, met hun raadselachtige sleutel maar zonder het geluk dat hij hen had moeten brengen, richting het huis met het torentje.

De straat lag er glad bij, de lucht rook naar houtvuur en overal schitterden honderden kleine lampjes.

Van ver zagen ze het huis al oplichten — de ramen gloeiden als gouden ogen in de schemering.

De voordeur zwaaide open.

En daar stond ze: Oma Clara, alias Nona Volière. In een groene fluwelen jurk, oorbellen als satellietschotels en lippenstift zo rood dat zelfs de kerstballen er jaloers van werden.

“Mijn grote en kleine kuikens!” riep ze. “Kom binnen, voor jullie geluk onderkoeld raakt!”

De kinderen keken elkaar schouderophalend aan.

Ze knuffelde hen één voor één, en voor ze goed en wel hun jassen hadden uitgetrokken, stonden er al koekjes en dampende chocolademelk.

De woonkamer zag eruit alsof een kerstkaart tot leven was gekomen: overal kaarsen, oude foto's, boeken, vogelveertjes in glazen potten. En midden in de kamer, onder een explosie van kerstballen, glitter en linten, stond een kerstboom die zó groot en zó overladen was dat het een wonder was dat hij nog rechtstond.

“Hij buigt een beetje uit respect,” zei Nona, toen Linde hem stond te bewonderen.

“Misschien toch eerder uit rugpijn,” grijnsde Thomas.

“En?” vroeg ze terwijl ze zich omdraaide en de kinderen één voor één aankeek. “Heeft iemand het geluk gevonden?”

“De sleutels pasten nergens op,” zei Thomas.
“Letterlijk nergens,” voegde Linde toe.
Ava zuchtte. “We hebben écht alles geprobeerd.”

Nona glimlachte geheimzinnig.
“Dat dacht ik al,” zei ze. “Hang ze dan allemaal maar in de kerstboom. Hoog, laag, maakt niet uit. Geluk heeft geen vaste plek. Straks zien we verder.”

De kinderen deden wat ze vroeg.

“Zo,” zei ze. “Dat is geregeld. En nu: tijd om aan tafel te gaan, jullie zien er hongerig uit.”

Ze volgden haar, half lachend, half hoofdschuddend.

De feesttafel was gedekt zoals Nona Volière leefde: overdadig, eigenzinnig en wars van alle regels.

Er was zóveel dat niemand nog wist wat nu voor- of bijgerecht was.

In het midden: een glazen schaal met mandarijntjes, sinaasappels en walnoten — vitamines voor het oog — verder overal dennenappels met goudverf en theekopjes met kaarsjes.

Aan de ene kant van de tafel stond een schaal dampende stoofpeertjes, aan de andere een ovenschotel met gebakken aardappeltjes die wellicht meer boter dan aardappel bevatte.

En zoals elk jaar was er ook de gigantische kalkoen, met een vulling waarvan Nona beweerde dat het recept een driehonderd jaar oud familiegeheim was.

Verder waren er groenten in alle kleuren, sausjes in vreemde potjes zonder etiketten en een mand met broodjes die al half opgegeten waren door iemand die “alleen maar even wou proeven.”

De avond was gevuld met grapjes, plagerijen en geruzie over muziek.

Er werd gegeten alsof honger stillen een competitie was.

Er was saus in overvloed en er waren argumenten te weinig om niet nog een portie te nemen.

Net toen iedereen dacht geen hap meer naar binnen te krijgen, zwaaide de keukendeur open en zette Nona een reusachtige kerstcake op tafel — een indrukwekkend gevaarte, verdronken in rum, versierd met gekonfijt fruit en sterren van suiker.

Een collectieve kreun ging rond de tafel.
Ze keek rond en glimlachte breed.

“Wat? Dachten jullie dat de avond al voorbij was?”

Toen liet ze het even stil worden en zei:

“Rustig, mijn vogeltjes. Hoog
tijd om even een pauze in te lassen en de
cadeaus uit te pakken.

Kom, kinderen — tijd voor de volgende stap!”

Vijf hoofden draaiden tegelijk haar richting uit.

Ze stond op, liep naar de kerstboom, bukte zich even en haalde er een mandje vandaan dat tot dan toe door niemand was opgemerkt. Daarin: vijf kleine rode doosjes, elk met een gouden lint en een naamkaartje.

“Eén voor elk van jullie,” zei ze. “Maar nog niet openen. Eerst je sleutel terug uit de boom halen.”

Ze wachtte tot iedereen weer aan tafel zat. De kamer was plots stil geworden.

“Goed,” zei Nona, terwijl ze haar handen vouwde.
“Wat jullie in handen hebben, is geen cadeau. Het is een antwoord.”

De kinderen keken elkaar aan met een mengeling van verwarring en verwachting. Zelfs Thomas hield één keer zijn mond.

“Op mijn teken,” zei ze. “Drie... twee... één.”

Vijf dekseltjes gingen tegelijk open.
In elk doosje lag een klein, glanzend gouden hangslot in de vorm van een hart. Het bleef stil — het soort stilte die voorafgaat aan iets wat de wereld een beetje doet kantelen.

Marthe hield het hartje dicht bij haar oor, alsof ze kon horen of er iets in zat.

“Euh,” zei Anna, “zijn we nu symbolisch rijk?”

Ava zei niets; ze keek alleen naar de sleutel, die ze nog in haar andere hand hield.

“Ze zijn mooi,” zei Linde. “Maar wat heeft dit met geluk te maken?”

“Een chique fietsslot, net wat we nodig hadden,” fluisterde Thomas, rol-oogend.

Marthe keek hem beschuldigend aan, nam haar sleutel, stak hem in het sleutelgat en draaide hem een kwartslag naar rechts. Het slot sprong met een zachte klik open. De anderen volgden haar voorbeeld en keken vervolgens weer vragend naar Nona. Het was mooi, daar niet van, maar waarom was dit de sleutel die geluk bracht?

Nona zat achterover geleund, met de ellebogen op de leuning, en genoot zichtbaar van de verwarring.

“Ik zal jullie helpen,” zei ze uiteindelijk.

“Hadden jullie echt gedacht dat je geluk kon vinden achter een deur

of in een kist? De sleutel tot geluk is je hart.

“Geluk” — ze tikte zacht tegen haar borst —

“laat zich pas vinden wanneer je je hart durft openen.

Wanneer je de wereld rondom je durft binnen te laten,
en verwonderd kan zijn over de schoonheid om je heen.

Als je dat kan, ben je altijd rijk.”

Thomas knikte langzaam, en Marthe — die al langer had aangevoeld
wat er zat aan te komen — fluisterde:

“Dus geluk woont in onszelf?”

“Precies, Marthe,” zei Nona. “Ik heb jullie de sleutel tot het deurtje
gegeven. De rest laat ik nu aan jullie over.”

Ze keek hen aan, hief haar glas en zei:

“Op open harten, en op iedereen die de moed heeft om het niet op
slot te draaien.”

“En nu genoeg wijsheid voor vandaag,” voegde ze er met een
knipoog aan toe, hoog tijd voor cake — hét hoogtepunt van de
avond!”

Ze schonk een royale scheut drank over de cake en ontstak een
lucifer.

Een blauwe vlam likte aan de suiker, en toen plots: vuur!

De cake stond in lichterlaaie — al dan niet volledig volgens plan.

De volwassenen en kinderen riepen tegelijk: “Oma!” en “Wauw!”
Niemand wist precies of ze zich zorgen moesten maken of
applaudisseren.

“Rustig maar,” zei Nona. “Het hoort zo. Een beetje vuur houdt de
ziel wakker en het hart warm,” en knipoogde ondeugend naar de
kinderen.